

Силабус дисципліни «Фінанси підприємств з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Фінанси підприємств з використанням управлінських інформаційних систем і технологій

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітні програми: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях;
Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання фінансової інформації: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки розрахункових робіт, аналітичних записок і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати фінансові поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та аналітичні матеріали. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час розв'язання кейсів, обговорення ситуацій із фінансової практики підприємств та спільного пошуку рішень. - аналізувати навчальну, статистичну та нормативну фінансову інформацію; - виділяти головне та узагальнювати результати фінансового аналізу; - планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; - коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; - брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності фінансів підприємств, їх функцій та ролі в ринковому середовищі. Знання принципів організації фінансової діяльності підприємства, механізмів формування та використання фінансових ресурсів, грошових потоків та фінансових результатів. Здатність аналізувати фінансові показники підприємств: структуру капіталу, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, ефективність використання фінансових ресурсів. Знання основ фінансового планування, бюджетування, оподаткування та застосування інформаційних систем і технологій в управлінні фінансами підприємства. - оцінювати фінансовий стан підприємства за ключовими показниками; - визначати джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів; - характеризувати структуру капіталу та управляти грошовими потоками; - орієнтуватися в основах оподаткування та фінансового планування; - застосовувати інформаційні системи для фінансового аналізу підприємств.	Результати навчання Пояснювати сутність фінансових категорій та явищ: фінансові ресурси, капітал, грошові потоки, прибуток, рентабельність, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, бюджетування та фінансова санація. Аналізувати основні показники фінансової діяльності підприємств для виявлення сильних і слабких сторін їх функціонування. Характеризувати механізм формування та розподілу фінансових ресурсів, застосовувати методи оцінки фінансового стану підприємства, визначати основні тенденції та робити висновки щодо фінансової стійкості. Використовувати інформаційні системи та цифрові технології для підтримки фінансових рішень. - пояснювати фінансовий зміст основних фінансових категорій підприємства; - аналізувати структуру і динаміку капіталу, витрат і доходів підприємства; - визначати показники рентабельності, ліквідності та платоспроможності; - застосовувати методи фінансового планування та бюджетування; - використовувати нормативні та інформаційні джерела для прийняття фінансових рішень.
---	---	--

Теоретичні основи фінансів підприємств

Тема 1.1

Сутність, функції та організація фінансів підприємств. Фінанси підприємств у загальній системі фінансів, їх сутність і характеристика. Фінансові відносини та фінансова діяльність підприємств. Регулювання та організація фінансової роботи.

Тема 1.2

Фінансові ресурси підприємства: склад, структура та джерела формування. Власні та залучені фінансові ресурси. Принципи та механізм їх формування й ефективного використання.

Тема 1.3

Грошові потоки підприємства та управління ними. Поняття, склад та класифікація грошових потоків. Методи аналізу та оптимізація грошових потоків. Платіжний календар підприємства.

Формування та використання капіталу підприємства

Тема 2.1

Власний капітал підприємства: поняття, склад і структура. Формування статутного капіталу, нерозподіленого прибутку та резервів. Управління власним капіталом і дивідендна політика.

Тема 2.2

Позиковий капітал та кредитні відносини підприємств. Форми залучення позикового капіталу, банківське кредитування, облігаційні позики та ефективність використання позикових коштів.

Тема 2.3

Необоротні активи підприємства: фінансові аспекти формування та оцінки. Амортизаційна політика. Фінансування оновлення необоротних активів та оцінка їх ефективності.

Тема 2.4

Оборотний капітал підприємства: склад, структура та нормування. Джерела формування оборотного капіталу, управління дебіторською заборгованістю та показники ефективності його використання.

Доходи, витрати та фінансові результати підприємства

Тема 3.1

Витрати підприємства та їх класифікація для цілей фінансового управління. Собівартість продукції, методи її калькулювання та управління витратами в умовах ринку.

Тема 3.2

Доходи, прибуток та рентабельність підприємства. Формування, розподіл і використання прибутку. Показники рентабельності та їх аналіз. Оподаткування прибутку підприємств.

Тема 3.3

Оцінка фінансового стану підприємства. Ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість і ділова активність: поняття, показники та методи аналізу.

Фінансове планування та ІТ-інструменти управління фінансами

Тема 4.1

Фінансове планування та бюджетування на підприємстві. Методи фінансового планування, складання фінансових планів і бюджетів. Оперативне фінансове планування і контроль.

Тема 4.2

Фінансова санація та банкрутство підприємства. Причини фінансової кризи, процедури санації та банкрутства, методи антикризового фінансового управління підприємством.

Тема 4.3

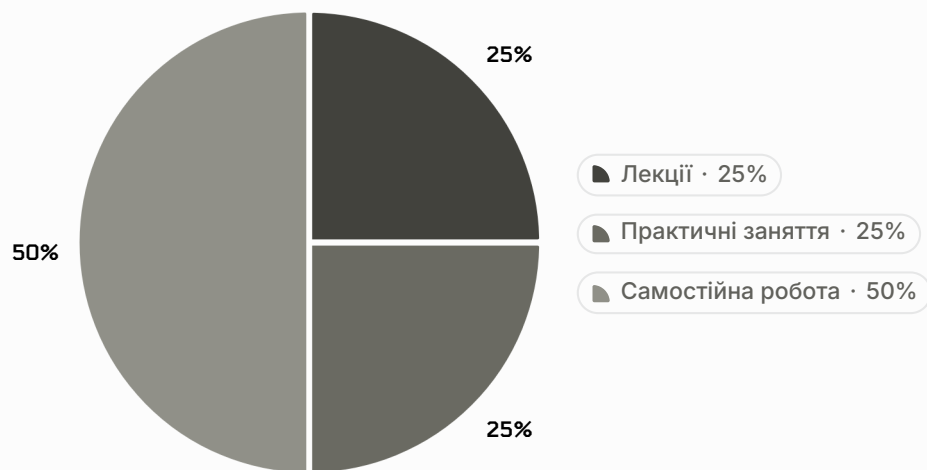
Інформаційні системи і технології в управлінні фінансами підприємств. ERP-системи, цифровізація фінансових процесів, автоматизація фінансового аналізу та бюджетування засобами ІТ.

Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Сутність і організація фінансів підприємств	3	3	4
	Тема 1.2 – Фінансові ресурси підприємства	3	3	5
	Тема 1.3 – Грошові потоки підприємства	2	2	5
Модуль 2	Тема 2.1 – Власний капітал підприємства	2	2	4
	Тема 2.2 – Позиковий капітал і кредитування	2	2	4
	Тема 2.3 – Необоротні активи підприємства	2	2	3
	Тема 2.4 – Оборотний капітал підприємства	2	2	3
Модуль 3	Тема 3.1 – Витрати і собівартість продукції	2	2	4
	Тема 3.2 – Доходи, прибуток та рентабельність	3	3	5
	Тема 3.3 – Оцінка фінансового стану підприємства	2	2	7
Модуль 4	Тема 4.1 – Фінансове планування та бюджетування	2	2	4
	Тема 4.2 – Фінансова санація та банкрутство	2	2	5
	Тема 4.3 – ІТ в управлінні фінансами підприємств	3	3	7
Разом		30	30	60

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з фінансовими джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з фінансів підприємств (Стойко, Дема, Юрчишена, Непран та ін.), нормативно-правовими актами (Господарський кодекс України, Закон про бухгалтерський облік та фінансову звітність), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування фінансових категорій, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Міністерства фінансів України (mof.gov.ua), Державної податкової служби (tax.gov.ua), Національного банку України (bank.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua) та Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua). Аналіз фінансової звітності підприємств, статистичних звітів щодо фінансового стану суб'єктів господарювання, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними фінансовими джерелами та формування інформаційної грамотності.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення показників рентабельності, ліквідності, платоспроможності та ефективності використання капіталу; аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу фінансового стану підприємств, структури капіталу, динаміки доходів і прибутку; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань фінансів підприємств. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці, інтерпретувати отримані результати та обґрунтовувати висновки.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів фінансових розрахунків; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, формул і базових підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу з фінансів підприємств. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз фінансового стану підприємства). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль — Залік

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Фінанси підприємств» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування або обліку й оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях. Такий підхід сприяє глибшому розумінню фінансових процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань з використанням ІТ-інструментів.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із фінансової практики підприємств; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних фінансових ситуацій підприємств; студенти виявляють проблему у фінансовому стані, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення показників ліквідності, рентабельності, структури капіталу); відпрацювання алгоритмів фінансового аналізу.
Дискусії Обговорення актуальних фінансових проблем підприємств України (оптимізація структури капіталу, управління грошовими потоками, фінансова санація); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Господарського кодексу, Закону про бухгалтерський облік та фінансову звітність, Податкового кодексу та підзаконних актів; формування навичок роботи з правовою базою у сфері фінансів.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації фінансової інформації.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей із фінансових питань.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітніми програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».		

Рекомендована література та ресурси

1. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. — Житомир : Університет «Полісся», 2024.
2. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
3. Юрчишена Л. В. Фінанси підприємств : навчальний посібник. — Вінниця : Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2023. — 252 с.
4. Фінанси підприємств : навчальний посібник / Донецький національний університет імені Василя Стуса. — Вінниця, 2023. (Спеціальності 072, 071, 073)
5. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
6. Петруня Ю. Є., Задоя А. О. Економіка: базовий курс : навч. посіб. [Електронне видання]. 6-те вид. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.
7. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Економіка підприємства». — Київ : НУБіП України, 2024.
8. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
9. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами станом на 2024 р.). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
10. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зі змінами станом на 01.01.2024). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14>
11. Податковий кодекс України (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
12. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618-VI (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
13. Чередніченко О. О., Мірзоєва Т. В., Степасюк Л. М., Томашевська О. А. Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2022. — 405 с.
14. Ющишина Л. О. Управління ресурсами та витратами : курс лекцій. — Луцьк : Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. — 103 с.
15. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління розвитком бізнесу: сутність, види, інноваційні бізнес-моделі. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75.
16. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
17. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Рахункової палати України. — URL: <https://rp.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
24. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
25. Журнал «Фінанси України» (офіційне видання Міністерства фінансів). — URL: <https://finukr.com.ua/>